

Nr 109.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1915 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättandet av en rikskommission för den ekonomiska krigsberedskapen jämte en i ämnet väckt motion.

(4:e avd.)

I en till riksdagen avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition, nr 181, av den 16 april 1915, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag föreslagit riksdagen att för inrättandet, i huvudsaklig överensstämmelse med vad i berörda protokoll angivits, av en rikskommission för den ekonomiska krigsberedskapen på extra stat för år 1916 under sjunde huvudtiteln anvisa ett anslag av 30,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till det åberopade statsrådsprotokollet.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 247, har herr Hj. Branting hemställt, att Kungl. Maj:ts proposition med förslag till inrättande av en rikskommission för den ekonomiska krigsberedskapen icke må vinna riksdagens bifall.

I fråga om de skäl som motionären anfört såsom stöd för sin framställning får utskottet hänvisa till motionen.

Den senaste tidens händelser hava ojävaktigt ådagalagt den stora betydelsen av en effektiv ekonomisk krigsberedskap. Härtill hörer icke blott att redan i fredstid tillgodose vissa oundgängliga praktiska behov utan även att ombesörja utarbetandet av fullständiga planer i fråga om de åtgärder i övrigt av olika slag, som vid ett inträffande krigsutbrott eller fara därför böra vidtagas. Då härutinnan åtskilligt hittills brustit, är det uppenbart, att — såsom ock uti den i ämnet väckta motionen uttalats — de uppgifter, om vilka här är fråga, måste göras till föremål för en ingående uppmärksamhet.

Om ock utskottet sålunda funnit syftet med den förevarande propositionen i hög grad beaktansvärt, har utskottet emellertid, i likhet

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 6 saml. 65 häft. (Nr 109—115.) 1

*Utskottets
yttrande.*

med motionären, ansett den i ärendet förebragta utredningen icke vara av beskaffenhet, att riksdagen på grundval av densamma kan taga ståndpunkt till frågan, huruvida en särskild permanent organisation för den ekonomiska krigsberedskapen är erforderlig och huru en sådan organisation eventuellt bör vara sammansatt. Innan beslut i sådant avseende må kunna fattas, synes det utskottet vara nödvändigt, att en omfattande förberedande undersökning varder vidtagen, huruvida ej andra utvägar för frågans lösning, än den som i den kungl. propositionen härför anvisats, böra kunna ifrågakomma.

Vid en undersökning, huruledes en effektiv ekonomisk krigsberedskap bäst främjas, böra givetvis i möjligaste mån tillgodogöras de erfarenheter i nu omhandlade hänseenden, som under det pågående världskriget vunnits, icke blott i vårt land utan ock utomlands och framför allt i de av kriget närmast berörda länderna. Beaktas bör vid utredningen särskilt frågan, huru de ursprungligen upprättade planerna för den ekonomiska krigsberedskapen lämpligen må kunna förnyas och fullständigas, så att de vid varje tidpunkt föreliggande planerna verkligen äro anpassade efter de då rådande tidsförhållandenas krav.

På grund av vad sålunda anförts och då Kungl. Maj:t lärer oberoende av särskilt anslag å riksstaten kunna så väl vidtaga de åtgärder, som för närvarande befinnas erforderliga, som ock igångsätta de utredningar, vilka böra föregå den slutliga lösningen av den förevarande, synnerligen betydelsefulla frågan, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 17 maj 1915.

På statsutskottets vägnar:

CARL SWARTZ.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. J. G. Swartz*, *S. H. Kvarnzelius*, *O. Jonsson*, *O. M. Strömberg*, *H. F. Lamm*, *H. H. K. Ericson*, *C. G. Ekman*, *A. C. Lindblad*, *G. M. H. Ekelund*, *J. Nilsson*, *A. Pers* och *K. A. Malmberg*, samt

från andra kammaren: herrar *A. Ekman*, *H. Andersson* i Skivarp, *K. V. Rydén* i Malmö, *C. Persson* i Stallerhult, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *E. A. Nilson* i Örebro, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *J. Ström*, *A. Anderson* i Råstock, *H. Lemke*, *S. E. Andersson* i Hägelåkra, *J. Andersson* i Stårte och *J. A. Ingvarson*.